

FÜGGETLEN ÚJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

S Z I L A S S Y Z O L T Á N
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

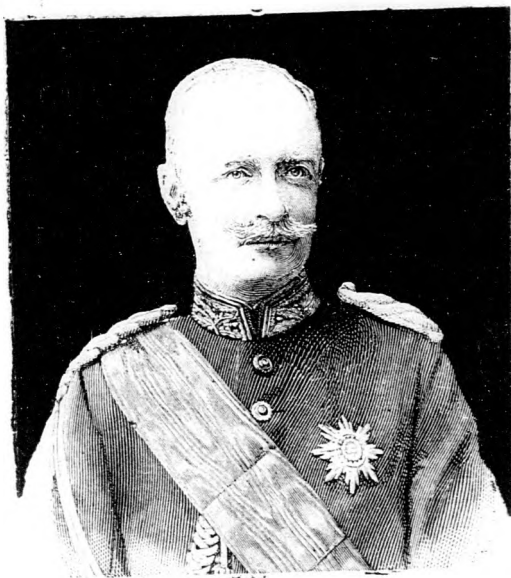
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

Frigyes Ágost szász trónörökös.

Albert, Szászország ötödik királyának elhunytával a szász trón az uralkodó családnak egy fiatalabb ágára szállott át György herczegre, Albert fivérére, Boldogult Albert királynak Karola holsteini herczegnővel való hosszú boldog házasságából gyermekek nem származtak és így a trónöröklés sorrendjénél fogva az elhunyt király testvéröcsésére Györgyre szállott át most a királyi korona. György király trónraléptével annak legidősb fia Frigyes Ágost a trónörökös, akit már úgy neveltetett az uralkodó család, mint a szász trón várományosát.

A szász királyi családban egyáltalán véve olyan nevelésben részesült a fiatal nemzedék, amely nevelés képessé teszi őt az élet viharaival való küzdelemre, akár lészen jövődő hivatása az uralkodás, akár pedig katonai vagy polgári pályán kell boldogulását keresnie. Maga az új király György szintén ily szigorú családi nevelésben részesült s mint legifjabbik fia János szász királynak; úgy katonai, mint tudományos pályára kiképeztetett.

Frigyes Ágost szász trónörökös.

Frigyes Ágost a jelenlegi trónörökös, akinek az arcképét mostan bemutatjuk, szintén ily gondos nevelésben részesült. Atyja a mellett, hogy katonai, jogi és egyéb tudományos ismeretek megszerzésére buzdította fiait, egyuttal törekedett

arra is, hogy fiait ismerjék az életet is. Frigyes Ágost trónörökös, aki most a fiatal férfikor delelőjén van, igen sokat utazott. Bejárta Európa összes országait, volt Keleten is; edzett, kitűnő katona, aki majdnem az összes európai nyelveket beszéli.

Frigyes Ágost szász trónörökös járt több ízben nálunk Magyarországon is; baráti jó viszonyban volt boldogult Rudolf trónörökösrel.

Legutóbb az ezredéves kiállítás alkalmával járt a magyar székesfővárosban s mezőgazdasági és ipari haladásunk felől hízegőleg

nyilatkozott és érdeklődött minden gazdasági viszonyok iránt. Azt lehet tehát mondanunk, hogy a szász trón várományosa, követi elődjeit művelődés és haladásban, mert minden tekintetben trónra termett.

Muharmag,

MAUTHNER ÖDÖN

amely jelenleg takarmánynak még biztos eredménnyel vethető, legelsőrendű minőségben kapható

általánosan ismert cs. és kir. udvari magkereskedésében, BUDAPESTEN.

Ne menjetek Amerikába!

Ne menjetek ki, édes magyar véreink Amerikába. Ha nehéz is itt az élet, de mégis jobb itt élni és halni, hogy még porainkat is az a föld takarja, amely édes szüleinkre borul. Ne menjetek ki, esdve kérünk és mégis minden esztendőben százezer számra vándorolnak ki ősi hazánkból a magyarok, jó munkások, akik közül jó, ha csak tízezer kerül haza. A többi, azt gondoljátok, hogy boldogul talán, urrá lesz, gazdaggá, megvalósulnak azok a délibábos álmái, amelyek kicsalták? Nem, ne higyjétek. A többi elpusztul olyan nyomorultan, elhagyatva, hogy még sirja fölé sem növeszt a természet még egy katáng-kórót sem.

Egy Amerikában lévő ujság írja meg, hogy mint pusztulnak el például Chikágóban magyar testvéreink. Olcsó munkabérért felveszik őket az ércgyárakba, bányákba, kohókba és követelnek tőlük emberfeletti munkát. Olyan olcsó munkabérért veszik fel őket, aminőért más nemzetbeli munkás szégyenlene dolgozni. Azután, ha nyomorékká lesznek? Akkor elviszik őket lakatlan vidékre, vad puszták közé, ahol éhen vesznek. De még ennél borzalmasabb dolog is történik velük. Ha alkalmatlanokká válnak a gyáros munkaadónak, akkor az belevetteti őket az érc-kohó izzó tüzfolyamába. Abba a tüztengerbe, amelyben az aczél cseppfolyóvá olvad. A csontjuk, az emlékezetük is elvész örökre és senki sem tudja, hogy hova veszték el szegény magyar testvéreink. És ne higyjétek, hogy ez csak ijesztgetésre való rémmese. A pittsburgi osztrák-magyar konzulunk is szóról-szóra megerősíti ezeket a borzasztó dolgokat, sőt erről jelentést is tett a magyar kormánynak, hogy kerestesse a legborzasztóbb halállal idegenben meggyilkolt magyar véreinket.

Ne menjetek tehát jó magyar testvéreink Amerikába. Igaz, itt is nehéz az élet, de ott még nehezebb. Nagy lutrit játszik az, aki oda indul s rendesen mindenét beleveszti, még az életét is. Ez a föld ezer esztendő óta el tudott tartani bennünket, majd csak eltart azután is. Mégél ezen a földön rácz, oláh, tót, zsidó és mindenféle náczió, hát csak mi ne élénk meg. Mi, akiknek ehhez a földhöz szentséges jussunk van, mert hiszen mi vágtunk abba barázdát verejtéket szakasztó munkánkkal és a mi szabadságért küzdött apánk vére harmatozta be annak minden rögét, minden csepp porát. Ne menjetek, épp ezért, véreink Amerikába és ne hagyjátok itt a földet, amely Isten és emberek előtt a tiétek s néktek terem kenyeret. Ha egy pillanatig szomorú is itthon a sorsotok, ne csüggedjétek. A költő is azt mondja: Nem lesz min-

dig éjszaka, megvirrad még valaha. Dobjátok el azt a vándorbotot, fogjátok meg az eke-szarvát, a kasza és a cséphadaró nyelet, de ne menjetek Amerikába. Mert ott elpusztultok, hogy soha hiteket se hallja az itthon maradt testvér, az anya, meg a gyermekeitek. Ne menjetek Amerikába.

A részlet-uzsora.

Budapesten meggyilkoltak egy öreg házaló-kereskedőt. Egy asszony ölte meg, valami Petroné, egy munkásnak a felesége. Először megfojtotta, miután holttestét darabokra vagdosta. Ezt a kereskedőt azelőtt Fliegelmannnak hívták s csak nem régiben magyarosította a nevét Erdélyire. Nos hát az új magyar, Erdélyi — most már az Isten nyugosztalja — azzal foglalkozott, hogy a szegény népet ellássa drága ékszerekkel. Arany gyűrűkkel, órákkal, gyémánt nyakékekkel. A szegény munkásokat, akiknek alig van a betevő falatra valójuk. Ne tessék nevetni embertársaink. Erdélyi ur úgy látta el a szegény ömbereket ékszerekkel, hogy eladott nekik öt pengőt érő gyűrűt harmincz pengőért, persze *részletfizetésre*. Ebből az üzletből azután, amíg meg nem fojtották, letartotta a familiáját *tisztességesen*. Azzal a szerencsétlen gyilkos asszonynyal, a szörnyű gonosztett elkövetőjével is ilyen üzlete volt néhai Erdélyi urnak. Ez az asszony nem tudta a részletet fizetni, de azért a több ékszerre nagy volt a vágyalkozása. S hogy a vágyát kielégitse s hogy a részlet-uzsora terhétől megszabaduljon, meggyilkolta az öreg ékszer-kereskedő handlét.

Ez az eset most már a bíróság elé tartozik a ezen a helyen csak azért hoztuk föl, hogy ezek s jótékony házaló-kereskedők — mint amilyen a megboldogult Erdélyi-Fliegelmann volt — most már a vidéken is nagyon sűrűen kezdenek jelentkezni. Nyájas a mosolygásuk, édes a szavunk. A tíz forintot érő portékát ötvenért sózzák a nyakadra magyarom *részletfizetésre*, hogy eltarthassák a családjukat *tisztességesen*.

Ismeritek ti ezeket a kereskedő urakat, hiszen ezelőtt főtülvölvel járták maguk és meg az ősapáik is és a házőrző komondorral soha sem voltak jó viszonyban, annak daczára, hogy a kutjának néha nagyon jó szimatya van. Nos hát ezek a hasonló kereskedő urak most már a vidéken is árulnak. Nemesak gyűszüt, meg pántlikát, hanem fülbevalót, órákat, gyémántot, cséplő és arató-gépet — *részletfizetésre*. De én azt mondom, hogy ne vegyetek tőlük. Olyan rettenetes uzsorával nem dolgozik senki nálunk, mint ezek a részletfizetéses kereskedők. Ne vegyetek tőlük se selyemkendőt, se muzsikáló órákat, képet, se pedig arató-gépet, mert szörnyen becsapódtok. A drága pénzen rendesen rossz, selejtes portékát kaptok s ha megrendeltétek, az a részletfizetéses kereskedő többé vissza nem veszi, sőt a be nem tartott részletekért eladatja a házatokat, a teheneteket, az utolsó vánkostokat. És nincs aki segítsen ezen a bajon, mert maga az igazságügyminiszter is kijelentette, hogy az ilyen részletfizetéses csalás ellen nincs törvényünk, csak ezután, ha csinálunk. Azért ne is álljunk szóba az ilyen részletfizetéses jótékony kereskedővel, vigécczel. Vagy ha kopogtat a kapun, hát el kell a lánczáról eresztetni a komondort.

Szondy György emlékezete.

Szondy Györgynek Drégely vár hősi halált halt védelmezőjének fényes emlékűnapet szentelt folyó hó 9-én Hont vármegye közönsége.

Julius 9-én volt Szondy diesóséges halálának 350-ik évfordulója; ezt az alkalmat használta föl a megye közönsége arra, hogy szép nemzeti ünnep keretében avatta fel a Szondy kápolnát és a Kiss György hírneves szobrászművészi által alkotott Szondy szobrot, mely a kápolnában van felállítva. A művész alkotása a török világ nemzeti hőjét Szondy harczi öltözékben ábrázolja.

Ugyanez nap nyitották meg a vármegyei muzeumot is, melynek értékes darabja az a 22½ kilogrammos hatalmas ágyugolyó, melyet az összelőtt vár romjai között letek.

Drégely hőségnek küzdelmét ismerjük a magyar történelemből, melynek lapjain örökre be vannak vésve Szondy György hazafiúi tettei; a maroknyi kis várórség Szondyval élén ellenállott hetekig a tizannyi török hadnak s utolsó esett el a vár védelmében Szondy maga, kit vitézsége jeléül Ali basa hőshöz méltóan temettetett el, zászlós kopját tüzetve feje fölé. A mult vasárnap ünnepség azzal kezdődött, hogy délelőtt Lits Gyula főispán elnöklésével díszközgyűlés volt, amelyen számos ünnepi szónoklattal méltatták Szondy György emlékét. Innen a vendégek a Simor hercegprimás által épített Szondy-kápolnába vonultak, ahol ünnepélyes istentisztelet volt. A misén Richter Ferencz „Magyar miséjét“ énekeltek.

Ez alkalommal ünnepi beszéd kíséretében megkoszorúzták Szondy Györgynek a kápolnában felállított szobrát. Délben a drégelyi várban disztrakoma volt, amelyen nagyszámu felköszöntőt mondtak, amelyek valamennyie hazafiasságra buzdította a jelen és jövő nemzedéket, például állítva Szondy Györgynek emlékét. Délután pedig nagy hangverseny volt. Ennek során adták elő Siposs Károlynak nagysikerű regéjét, amelynek czime „Drégely.“ Szép volt és nagy tetszést aratott ezenkívül a hangverseny többi pontja, amelyet a balassa-gyarmati dalárda adott elő. Este a várat fényesen kivilágították és tüzi játékokat rendeztek.

•Góbbáságok• kaczagtató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „Független Ujság“ előfizetői kedvezményes árban: **2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért** rendelhetik meg az írónál. Legezészerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni Péterfy Tamás. Budapest. IX. Köztelek czimre.

Amerikai magyar zászló fölavatása.

Számítás szerint kerek egy millió magyar ember él tengeren túl Amerikában nem valami irigylendő sorsban. Sokszor irtunk már Amerikába szakadt véreink kétségbeejtő helyzetéről.

Szomoru a kép, melyet Kohányi Tihamér, az Amerikában megjelenő magyar ujság szerkesztője festett a künlevő magyarok helyzetéről. De most egy szép nemzeti gondolat áll előttünk, mely kivilelében alkalmas arra, hogy tőlünk elszakadt véreinkben ápolja a hazaszeretetet és a hazához való ragaszkodást.

Az Országos Nemzeti Szövetségnek egyik vezető tagja, Balás Arpád kezdesére a szövetség, társulva több hazafias testülettel, háromszinü nemzeti lobogót fog küldeni szeptemberben Amerikába, hol több, mint száz magyar egylet megalakítja az amerikai magyar egyletek nemzeti szövetségét. Ez alkalomból küldődik el tengerentulra az a nemzeti zászló, melyet a mult vasárnap avattak fel szép ünnepély keretében Pest vármegye székházában számos hazafias testület és a magyar nemzet színe-javának a jelenlétében. A szép ünnepet Bujanovics Sándor nyitotta meg, vázolvva röviden, hogy a szövetség e zászlóval erősíteni akarja az amerikai magyarokban a hazához való ragaszkodás és hűség érzetét. Az egybegyült nagy közönség áhitattal hallgatta ezután Rákosi Jenő lelkes beszédét, melyben elbuesztatta, fölavatta utjára az Amerikába küldendő nemzeti zászlót, mely után könnyes szemekkel nézünk mi s könnyeborult szemmel fogják majd fogadni elszakadt véreink. A turul-madár elszáll a nemzet színeit viselő lobogóval s ápolni fogja köztük s köztünk az összetartozás érzetét, a hazai földhöz való ragaszkodásukat.

A közönség lelkesen éljenezte Rákosi Jenő igaz magyar szívből szakadt beszédét. Ezután a Ganzgyári daloskőre elénekelték a Rákóczi-indulót s következtek a zászlószegek beverése. Vaszary hercegprimás, Apponyi Albert, Szapáry, Majláth, Karácsonyi, Zichy grófok és számos főrangú férfiú s közéletünk jelesei vertek be szöveget a zászlóba, melynek vörösbarnás fényezett rudja Boeskay híres zászlójának mintájára készült, a rudon ezüstözött turul-madár van, melyet ifj. Vastagh György mintázott. A zászló egyik oldalán Hungária van ábrázolva, amint várja a visszavándorlókat hozó hajót. A kép körül e fölírás: *Az amerikai magyaroknak — az Országos Nemzeti Szövetség 1902.* A másik oldalon magyar czimer alatt:

„Hazádnak rendületlenül légy hűve oh magyar“ fölírás. A zászlót a szövetségtől Zseni József vette át, aki egy nagy bizottság élén viszi elszakadt véreinknek.

„A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

aratási és cséplési árjegyzéke

megjelent és kívánatra bárkinek azonnal megküldetik

Az iskolás leányok mellfűzője ellen.

Nincs nevetségesebb ostobaság a divatnál. Neve-tünk a régi krinolinokon, melyek széles abroncsok valának a női szoknyán, kaczagunk a mostani uszályos ruhákon, melyek valóságos szemérvontatók és egy-általán ostobaságok, nincs bennük egy parányi czél-szerűség. De legkárosabb hatása mindenesetre a fiatal leányok kemény derékfűzésének van. Hogy mire jó ez a bolond divat, azt nem tudja megmondani egyetlen anya sem, aki pedig napszámmunkába fűzi szorosra a serdülő leánygyermekét.

Legfőlebb élér a fűzés által annyit, hogy a leány gyerekek egészségtelen, sápadt színt kap, a dereka vékonyabb lesz, ami azt hiszik, hogy szép, de ennek ellenében a gyomorból felszorított savak egy oly szagos szájat idéznek elő, hogy nem kíván közlőrl beszélni az összemiderezett kis lánnyal egyetlen jó-szaglású ember sem. Hogy a növendék leányok egész-séges fejlődését miért akarják vaslemezes, halesontos pánczélokkal összetörni? azt nem értjük. Helyénvaló a magyaros lajbi, mely összehozza, takarossá teszi a leánygyerekek derekát, de az aczélemezes, halesontos pánczél szorító a leánygyermek testén valóságos isten csapása.

A szomszéd Oláhországban ezt be is látták és a román közoktatásügyi miniszter az összes állami leányiskolákhoz a következő rendeletet intézte: Mint-hogy a mellfűző általában árt az egészségnek, meg-akadályozza a test fejlődését és a szervezetnek rend-szeres működését elrendelem:

1. Az állami női közép- és ipariskolák, valamint a tanító-képző intézetek hallgatónőinek mellfűzőt a jövőben egyáltalában nem szabad viselniük. Aki ez ellen vét, büntetéssel fog sújtan-tani.
2. Az állami iskola igazgatónőit, valamint a magán leány-iskolák felügyelőit felelőssé teszem jelen rendeletem szigorú vég-rehajtása tekintetében.

Ez igen üdvös és helyes rendelet. A tulesapás mindenben ártalmas, de legártalmasabb az ostoba fűzés, melyet a fejletlen leánygyermekkel az anyák elkövetnek. Efféle rendelet nálunk is igen elkélne és megapasztalná a tejfelszinű, homályos szemű, félig halva járó kisasszonykák számát, főleg pedig a sok beteges kinézésű leányok sokasága apadna és helyettük piros arcú, egészséges magyar leányokat nevelnének.

Kihallgatás lesz a czárnál.

Szentpétervárról meglepő hír érkezett. Miklós, a minden oroszok czárja, századok hagyományával szakitva, elhatározta, hogy kihallgatást ad.

A fehér czár, kinek álmát is ezer testőr vigyázza, kinek járását-kelését szuronyerdők veszik körül, kinek talán még a levegőjét is vegyelemzik, most kihall-gatást fog adni. Oroszország szive megdobbant, hogy a czár óhaja, szándéka, akarata parancsa: a kihall-gatás hirül ment. Mert parancsa most már néki ez a kihallgatás. Miniszterei — a leghatározottabban ellenezték a kihallgatás eszméjét, de a czár ennek daczára ellentmondást nem tűrő óhajban ragaszkodott a kihallgatás eszméjéhez.

Oroszországban óriási feltűnést s örömet is kel-tett a czár eme elhatározása. Már eddig is több mint kétszázan jelentkeztek a kihallgatásra. A jelentkezők lesznek: egyetemi tanárok, politikai foglyok, hírlap-írók, írók, szabad gondolkodású emberek, sőt olyanok is, kik rendőri tudósítások szerint gyanusak.

A czár ezenkívül még beszélni akar több fogoly-lal is, hogy közvetlen ő tőlük tudja meg, hogy mi viszi tulajdonképen az embereket Oroszországban a miniszterek és a hivatalnokok meggyilkolására?

Szó sincs róla, nagyon érdekes dolgokat fog megtudni Miklós czár — amiről talán most még fogalma sincs — s nem lehetetlen, hogy Oroszország sorsára igen-igen nagy befolyással lesz a czárnak ez a tette. Ugyis Európa béke galambjának nevezik II. Miklós czárt, most saját országának és birodal-mának lehet jóltevője, népének boldogítója, ha szakitva a multtal, meghallgatja az ügyes-bajos emberek bajait a saját előadásaik szerint, mert hej! a zamatja leszü-rődik az igazságnak, míg annyi szájon át az uralkodó füléhez juthat.

Fészkelődések.

A czebei tölgy árnyékában már jó ideje elt emet-ték a román nemzetiségi ostoba eszméket, mikor Jankut a gyászos emlékü népvézért ott eltemették. Valami láz, öröklött magyargyűlölet mindig meg-bolygatja pihenésüket s el akarja hitetni a világgal, hogy még élnek, meg akarja mutatni nekünk ma-gyaroknak, hogy a dákoromán eszme ellátogat olykor a »hősök« sirjához és beragyogja azt.

Egy hazafiatlan cselekedetről veszűnt újra hirt s ez a nemzeti lelket mélyen sértő merénylet annál szomorubb, mert véghezvitelében egy magyar ember is segédkezett.

A botrányos eset részletei és előzményei a következők:

Még 1900. év december hó végén egy ünne-pnap reggelén három román egyetemi hallgató jelent meg Janku sirjánál, mely a czebei templom mellett levő híres »czebei tölgy« alatt fekszik. Az egyetemi hallgatók, névleg: *Novakovits*, *Szutits* és *Curtiu* előbb a templomba mentek az isteni tisztelgetet meghall-gatni, majd mise végeztével Curtiu felállott, a szó-székre lépett és izgató beszédet mondott, melyben szidta a magyarokat, felhivta a jevenlevő ájtatoskodó-kat, hogy seregestől, mint egy ember járuljanak Janku sirja elé és vegyenek részt a megkoszoruzásban. A hívők erre a pappal, szent zsolozsmák mellett kivonultak a templomból, a sirhoz járultak, ahol Novakovits izgató szónoklatot tartott és egy román nemzetiszinű szalaggal diszitett koszorut helyezett a sirra. Ezután elénekelték a »Dreptateat« és ezzel eloszlott a tömeg. A körösbányai járásbiróság érte-sűlvén az esetről, mind a három egyetemi hallgatót elítélte, de minthogy fölebbezés útján a dévai törvény-székhez került az ügy, az mind a hármat fölmentette. Mint utolsó fórum, a nagyváradi kir. tábla megvál-toztatta az első biróságok ítéletét és csak Novako-viesot találván bűnösnek, félévi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A másik kettőt fölmentette és a bűnjelül lefoglalt román nemzeti szalagos koszorut nekik kiadatta.

Az egyetemi hallgatóknak első dolguk volt most már a koszorut új tüntetésre fölhasználni.

Mult héten ugyanis az elitelt *Novakovits*, *Curtiu* és a magyar ösztöndíjon kitanult *Hosszu Ferencz* dévai ügyvéd kíséretében az eldobozott koszorut újra Janku sirjára helyezte, hogy mint Hosszu megjegyezte: »az igazság diadalmaskodjék«. Hát a mi faji büszke-ségünk igazsága mikor fog diadalmaskodni? Mikor fog a nemzeti harag az árulók fejére sújtani?... A koszoru még mindég ott van. A csendőrség írásbeli

fölszólítás nélkül nem meri eltávolítani, a közigazgatás pedig nem tudja, hogy mit csináljon!!! A poroszok bezzeg tudnák, ők el tudnak bánni a lengyelekkel.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Lassu haladás.

A gyorsjárású vonat végig repít Magyarország hegyes vidékén. Esztendők óta nem jártam a tájon. Ugyanaz az ismerős hársfa köszönt a vasuti állomásokon, a hegyeket borító fenyves is a régi. Csak egy új dolog van — a falu népe. Az bizony nagyon megváltozott. Olyan faluban ért véget utam, a hol a gyermekkor vidám könnyelmű éveit töltöttem. A templom falatt most is oly fakók, mint régen — az iskola ma is ócska régi épület. Egyetlen egy takaros épületet látok csak. Megdobban a szívem, mikor elolvasom a rajta lévő felirásokat. Mert van rajta kettő is. Az utca felőli részen egy boltajtó felett az áll:

Fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

E fölött pedig a ház homlokzatán

Községi hitelszövetkezet

Ime tehát az én falum népe is rátért a boldogulás útjára, vannak szövetkezetei.

... Estenden — összejönnek az atyafiak — elbeszélgetünk azalatt történt, míg én az élet göröngyös útját tőlük távol jártam. Dicsérem azt, hogy a szövetkezetet meghonosították. Örömtől ragyogó arccal mondja mindegyik, hogy van is áldás a szövetkezetek nyomán. Virágozik mind a kettő — az adósságok fogynak a faluban — a rongyos gunya kiveszőben van, az egyetértés békés szelleme mindig nagyobb területet hódít meg stb.)

Elmondják aztán, hogy a szövetkezet évi nyereségéből most is ott van majd ötszáz forint, a mit szeretnének valami hasznot hajtó célra fordítani. Kérnek tőlem tanácsot, hogy mi lesz jobb: kiosztani a tagok közt vagy valami hasznot hajtó vállalatba fektetni.

Elszorult a szívem: eszembe jut a düledező iskola, és senkinek se jut eszébe annak a kijavítása.

Ez a lassu haladásnak az igazi képe — a mi sajnós jellemzi a mi községeinket. Mennyiszor ajánlották a figyelmében a szövetkezeteknek, hogy ha sikerül a szövetkezetek révén megvalósítani azt a fontos közgazdasági célt: az uzsorától való szabadulást: iparkodjanak aztán az emberszeretet kijelölte mesgyére. Áldozzanak társadalmi célokra, ez a legjövődélmezőbb tőke, ami után ezerszeres kamat jár.

Az én falum népével egy-két nap alatt megértettem azt, azóta tatarozzák az iskolát. Adja Isten, hogy akadjon minden faluban ahol szövetkezet van — legalább egy — aki utat mutat erre — s akkor a szövetkezetek haladása egyszerre gyors lesz.

• TÖRVÉNYKEZÉS •

Csavargók és apró-ügyek. A bécsi büntető járás-biroságok a csavargók és koldusok apró ügyeit rendszeresen tömegesen tárgyalják, egy-egy ilyen koldusnapon csupán ezeknek a szerencsétlen embereknek az ügyeivel foglalkozik a bíró a napokban is egész sereg koldus állt a bíró előtt s közöttük volt néhány érdekes alak.

Egy hatvanhárom éves öreg ember engedelem nélkül koldult, s a bíró elé állították. Egész életében házitanító volt, többre nem vihette. A tárgyaláson nem igen védte magát, s meglehetősen közömbösen hallgatta az ítéletet, a mely szerint tizenkét órát kell ülnie.

Meg is nyugodott az ítéletben, csak azt kérte, hogy a büntetést ne mindjárt, hanem néhány nap múlva tölthesse ki. A bíró esodálkozott ezen a kérésen:

— Önnek ugy sincs semmi foglalkozása; nem mindegy önnek, akár ma ül, akár a jövő héten?

— Nem olyan nagyon mindegy, bíró ur. Tetszik tudni, ma adom férjhez a leányomat. Délután lesz az esküvő, s aztán tudja a bíró ur, hogy mi ez egy apának... Szeretnék legalább az esküvőn ott lenni.

A bíró megengedte az öröm-apának, hogy a jövő héten töltsse ki a büntetést.

*

Orthofer Károly tízéves elemi iskolai tanuló egy kéregető levéllel koldult; már össze is szedett 50 fillért, mikor egy rendőr nyakoncsipte, s a bíró elé állította.

A tárgyaláson ott volt a fiu anyja is, a ki rémületes dolgokat beszélt el a családjá nyomoráról.

— A férjem mellbeteg, szólt az asszony, s e miatt elbocsátották a cipőgyárból, a hol ezelőtt dolgozott. Öt hónap óta fekszik, s nekem hat gyermeket kell eltartanom. Kénytelen voltam tehát a legnagyobb fiut koldulni küldeni.

— De mégis csak meg kellett volna gondolnia, szólt a bíró a siránkozó asszonyhoz, hogy a gyerek erkölcsének árt vele, ha ilyen korán koldulni küldi!

— Nem is akartam én elküldeni, válaszolt az asszony, de a többi gyerek kenyérért ordított. Hát mit csináltam volna? Csak nem hagyhatom őket éhen veszni?

A bíró megfontolta, hogy az éhség nagyobb ur, mint az erkölcsi érzék, s fölmentette a gyereket meg az anyját. (Vajjon Budapesten fölmentették volna-e?)

Az asszony megköszönte az ítéletet, s kifelé indult. A bíró azonban utána kiáltott, visszahívta, megajándékozta. Adott neki a jegyző, az irnok, sőt még a hivataloszolga is egy pár fillért.

*

Egy már szürkülő fejű csavargót a hatóság megsértésével is vádolta a rendőr, a ki mint gyanus embert, letartóztatta.

— Egy padon aludt a Práterben, szólt a szigorú rendőr. Mikor felköltöttem, s megkérdeztem, hogy miért alszik a padon, — latin gorombaságokkal válaszolt.

— Hát ön latinul is ért? kérdi a bíró a vádlottat.
— Három esztendeig tanultam latin filológiát,
válaszolt az öreg.

— Megvallja, hogy a biztos urat megsértette?
— Nem sértettem meg. Azt kérdezte tőlem,
hogy miért alszom szabad ég alatt, s erre én mintegy
magamban beszélve, a klasszikus költőt idéztem:
„*Felix, qui potuit rerum cognoscere causas!* A mi, hiszen
tetszik érteni, csak annyit jelent, hogy: *boldog, a ki
meg tudta érteni a dolgoknak okait!*”

A bíró, a ki csakugyan ért annyit latinul, hogy
meggyőződhetett a fordítás helyességéről, fölmentette
a klasszikus műveltségű csavargót, sőt büntetlen
multjára való tekintettel azt is megígérte neki, hogy
besegíti napidijának a bírósághoz.

Budapesten ezt is aligha cselekednék meg vele!

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

1902. július hó 1-én új előfizetést nyitottunk a
FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Akinek előfizetése június hó 30-án lejárt,
azt kérjük, sziveskedjék előfizetését mielőbb meg-
újítani, nehogy a lap szétküldésénél zavarok áll-
janak be. Annál is inkább kérjük ezt, mert addig
t. előfizetőinknek, míg az előfizetést meg nem újít-
ják, már csak egy számot küldhetünk.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az
utalványt felhasználni, melyet a június hó végéig
előfizetett olvasóinknak 20-án külön levélben küld-
tünk meg. A ki netalán ezen utalványt nem
kapta meg, az sziveskedjék előfizetését — a név,
lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges
postai utalványon mielőbb beküldeni.

Előfizetési ár : —————

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
==== negyedévre 1 korona 50 fillér. ====

A „*Független Ujság*“ eddigi irányából mindenki
meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor
adott programunkat hiven betartottuk s oly lapot
adunk olvasóink kezébe, mely minden igényeket
teljesen kielégíthet.

Programunk „a magyar nemzeti politika el-
érése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kis emberek
érdekeinek megvédése“. Ennek a mi programunk-
nak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink
azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoporto-
suljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnk arra kérjük,
hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de
iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új
előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot tehet-
ségéhez képest terjeszteni.

Hazafiúi tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

• MI UJSÁG? •

Huszezer koronát kért a királytól. A mult év
őszén szabadult ki a katona-sorból Buotz Gyorgye
borosjenői oláh legény. Nagyon megszerethette katona
évei alatt a király kenyerét, mely minden nap fizet-
ség nélkül kijárt. Mikor hazakerült, arra a merész
gondolatra ébredt, hogy levelet ír a királyhoz, ki
neki három hosszú évig ingyen adta az ellátást s
egy kis segítséget kér. Ökölnyi betűkkel levelet
fogalmazott meg, melyben, — minden szerénységet
félre téve — tizezer forintot kért egy ház vételére,
vagy amint ő kifejezte, a mostani értékben husz-
ezer koronát. Levelében azt is megjegyzi az elmés
fiu, ha esetleg a király látni akarná, ugy irjon, —
s itt megadja a czimet — s ő azonnal felutazik be-
mutatkozni. A kabinetiródából a napokban érkezett
vissza Bihar vármegye törvényhatóságához a levél —
minden megjegyzés nélkül. Így Boutz Gyorgye lemond-
hat a korona értékű tizezer forintról, mert a levelét a
levéltárba helyezték.

Szegények lakomája Londonban. Az angol főváros-
ban szombaton megtartották azt a lakomát, melyet
Edvárd király 500,000 szegény számára a koronázás
alkalmából rendelt. A szegények 70 helyen ettek.
Az összes nyilvános csarnokokat lefoglalták. A londoni
püspök parkjában 40,000 ember lakomázott, Islingtonban
10,000 ember. A király sajnálatát fejezte
ki, hogy vendégeit nem látogathatta meg. A herezeg-
nők férjeikkel a nagyobb helyeket meglátogatták.
Több helyen az asztalokat önkéntes adományokból
virágokkal díszítették fel. Sok londoni czég a szegé-
nyeknek csemegékkal kedveskedett.

Egy negyvennyolczas honvéd orvos ünneplése.
Salgótarjánban szép ünnepély folyt le szombaton
délelőtt. Egy ősz orvost ünnepeltek, aki a nagy idők-
ben mint orvos és mint katona szolgált a hazát és
akinek önfeláldozó hazaszeretetéért sok évi keseres
rabsággal kellett megbünhödnie. Jungmann Mihály-
nak hívják az érdemes orvost, akinek ötvenéves
orvosi jubileumát ünnepelte Salgótarjánban Nógrád
vármegye közönsége és vele az egész ország. Az
ünneplést az ország minden részéből elhalmozták
üdvözlő táviratokkal és levelekkel. A délelőtt folyamán
az egész vármegye küldöttségileg tisztelgett az ünne-
pelnél, aki meghatva köszönte meg a megemlékezést.
Délután a városházán disz-közgyűlés volt, amelyen
a gyönyörű ajándékokat adták át dr. Jungmannak. A
közgyűlésen Ruttkay Sándor evangélikus lelkész
fölolvasta az ünnepelt életrajzát, amelyből említésre
méltó, hogy a szabadságharc leveretése után évekig
snylódott nehéz rabságban Aradon, ahol sorsát ke-
gyetlen bánásmóddal még nyomoruságosabbá tette
embertelen börtönőre, az akkori aradi várparancsnok.
Este diszvacsera volt Jungmann tiszteletére, amelyen
az ünnepelt hét felnőtt gyermeke társaságában jelent
meg.

Szökés a börtönből. A kassai ügyészség második
emeleti fogházából Rajkovszky Szaniszló híres betörő
14 czentiméter széles és 26 czentiméter hosszú lyukon
keresztül egyik éjjel bámulatos ügyességgel megszökött.
Az őrség észrevette a szökést és a rendőrség segít-
ségével elfogta a betörőt.

Savanyu Józsi gyilkosa. A hirhedt haramiáról Savanyu Józsi megirtuk annak idején, hogy olyan halállal mult ki, amilyet ő is nem egyszer osztogatott; leütötték orozva az országuton. A bíróság kereste a gyilkost s most ugy látszik, meg is találta. Mint Gyöngyösről hírét veszszük, a megejtett vizsgálat szerint a gyilkossággal Zai Antal saári születésű, jelenleg benei lakost gyanítják, akit a nagyon is erős gyanuokok alapján letartóztattak és a helybeli királyi járásbírósnak átadtak. A vizsgálat megállapította azt is, hogy Savanyut hátulról orozva ütötte le támadója.

A csendőrszurony áldozata. Szokása a népnek, kivált a fiataljának, hogy országos vásár, vagy buesu alkalmával igyekezik hőstettekkel virtuskodással emlékeztetessé tenni a napot. Monostorszegen minap volt a buesu s ez alkalomból a legény-virtus ember-áldozatot követelt. A környékből óriási néptömeg gyült össze és megkezdődött a esetepaté. Csakhamar megérkeztek a bezdáni csendőrség emberei, összesen négyen. A csendőrök elvegyültek a nép közé és puskahegyre tűzött szuronyal intették meg a heves-űrűeket. Király István legényember azonban, akiben erősen lüktetett a virtus, megragadta Szabó János csendőr fegyverét, de a következő perczben már meg is bánta volna, ha egyáltalán lett volna rá ideje. A szurony ugyanis tövig behatolt a legénybe, aki ott a helyszínen azonnal meghalt. A szeged-kerületi csendőrparancsnokság fölmentette a csendőrt, mert a tanuvallomásból kiderült hogy fegyverét jogos önvédelemből használta.

A Duna titka. A dunamenti községekből sűrűn érkeznek hírek, hogy itt és ott is kifogtak egy halottat. Az emberek gyöngeségére, az étellel való küzdelem gyáva föl hagyásával egyenlő az, ha a halandó ember eldobja magától az életet. — Erd község mellett a mult héten egy férfi holttestet fogtak ki a Dunából 35—40 évesnek látszik, középtermetű, kávébarna posztóból készült kabátja, mellénye és nadrágja van, amelyben 95 korona készpénz volt. Találtak nála egy F. B. betűs zsebkendőt, egy bronz Mária-érmet, egy római katolikus imakönyvet és egy igazolványt, amely 1896. évben, Ischlben lett kiállítva Bunfranc magánzó nevére. Azt hiszik, hogy Budapestről vitte a Duna-Erdig.

Verekedő katonák. A 48-ik gyalogezred négy közlegénye a minap a Sopron mellett fekvő Rákos község nagy korezmájában italozott, miközben összeveszttek a falubeliekkel, akik Tóth József közember fejét bevették. A verekedés közben a katonák tiz lövést tettek, de senkit sem találtak.

JENCSS-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarháknak.

Az állatok izomerejét fokozza, kítartóvá, erőssé teszi; meg-gátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2.60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCSS VILMOS gyógy-szertára

Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.

Főraktár:

Dr. Egger, Nádor' gyógyszertárában

Budapest, VI., Váci-körut 17.

Gazdaságban nekihözhető.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Helyes dolog-e az ugar kiküszöbölése?

Mióta ki lett adva a jelszó, hogy mezőgazdasági üzletvitelünket úgy saját érdekünkben, mint a köz érdekében belterjesebbé kell tenni, s midőn épen ezért a takarmánynövények, a kapások s a kereskedelmi és ipari növények mind nagyobb tért foglalnak, az ugarművelés mindinkább vesztett évszázadokon át fentartott jelentőségéből. Egyre szaporodik azon gazdaságok száma, melyekben a szántóföldet minden évben bevetik, de ezzel szemben sajnos, nem látjuk azt az eredményt, melynek az ugar kiküszöbölésével kellene együtt járnia; nem látjuk pedig azért, mert az ugar elhagyását helytelenül fogják fel, nem tekintvén az eljárást egyébnek, mint a termékek fokozására irányuló törekvésnek, legtöbbször a talajerő rovására.

Szó sincs róla, a jelenlegi viszonyok között egészen természetszerű, hogy a gazdák csökkentik az ugart, mert hiszen köztudomású, hogy az ugarműveléssel egy esztendei terméstől fosztatunk meg, de azért földünk után az adót ép úgy kell fizetnünk; de mindezt saját romlásunkat siettetjük, ha az ugarművelést mellőzve, nem gondoskodunk egyuttal olyan változtatásokról, melyek az ugar kiküszöbölésének mellőzhetlen folyamányai. Mert nézzük csak, mi az ugarlás célja? Egyrészt az, hogy oly gazdaságokban, melyek elegendő trágyával nem rendelkeznek, ez által toremtsük elő a tápanyag szükségletet, de másrészt és még inkább az, hogy általa javítsuk a fizikai tulajdonságaiban megromlott talajt, s hogy az legyen a nagy mennyiségben elszaporodott gyomok kiirtásának egyik legjobb eszköze. Már most, ha felhagyunk az ugarműveléssel, de nem gondoskodunk a talajerő föntartásáról, a jó művelésről s a gyomok irtásáról egyéb uton, ugy bizonyára sokkal nagyobb hibát követünk el, mintha továbbra is ugaroltunk volna.

Igenis kiküszöbölhető az ugar, de ez csak akkor lesz helyes eljárás, ha megvannak a feltételek a belterjesebb gazdálkodásra való átmenetelre, ha kifizeti magát az igás- és haszonállat-állomány szaporítása, ha kevesebbe kerül a nagyobb mennyiségű istálló trágyának előállítására, ha van tőkénk a belterjesebb gazdálkodásra való átmenetelre, ha kifizeti magát az gazdálkodásnál ma már ugyszólván nélkülözhetetlen műtrágyák beszerzése, szóval, ha minden tekintetben eleget tudunk tenni a belterjesebb gazdálkodás követelményeinek.

Ellenkező esetben helyesebb megmaradni az ugarművelés mellett.

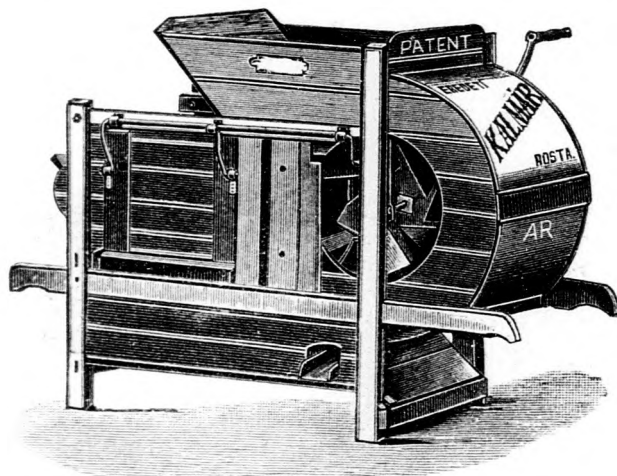
Egy kosár rózsa.

Czélszerű rosta.

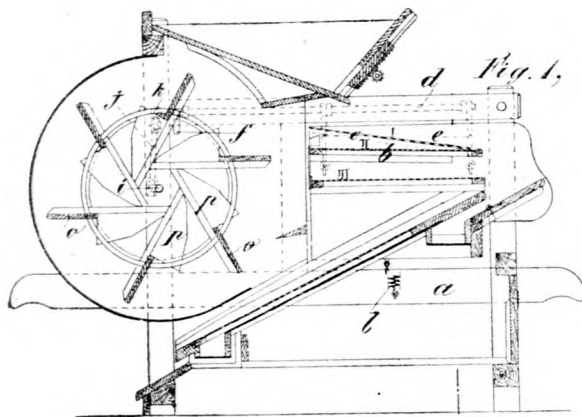
A Kalmár-féle rosták már régebben is megfelelték a gazdák kívánalmainak, ujabban pedig mindinkább javítva és tökéletesítve egyike a legjobb rostáknak bizonyultak. Egy ilyen javított rostát ábráinkon mutatunk be s szerkezetét a következőkben ismertetjük.

A tisztítandó termény a garatból a felső szita-

Kalmár-rosta.

szelekrény szitáira kerül. E szitaszelekrény mozgása saját-szerű lengő-ringó mozgás, mely leginkább a kézi karéj-rosta mozgásához hasonlítható. E sajátos mozgás a szélkerék tengelyének könyökbe hajtott részéről *j k* emeltyűs szerkezettel éretik el. Hogy a szitaszelekrény nyugodtan mozogjon, annak alsó részét két kereszttrugó kapcsolja össze, melyek a könyök-emeltyűs ringató szerkezet lökéseit kiegyenlítik. A szita-

Kalmár-rosta hosszmetsete.

szelekrénynek ilyenmü mozgása lehetővé teszi azt, hogy a tisztítandó termény a sziták egész felületén eloszolhat s ezen nemcsak előre-hátra, de oldalt és függőleges mozgást is kénytelen végezni, ami viszont a szétválasztás jóságát eredményezi.

E szerkezeti előnyön kívül van még más újítás is a gépen, nevezetesen a szélkerék küllőire erősített *p* csavarszárnyak, melyek segítségével a légáram hatássósága növekedik. A gép hajtómüve igen helyesen a széldob belsejében van elhelyezve s így az esetleges balesetek, melyek szabadon álló fogaskerék által okozhatnák, ki vannak zárva.

Védekezés a marha felfuvódása ellen.

Tudvalevő dolog, hogy a marha felfuvódása elléni eljárásnak az a czélja, hogy a gyorseredésü takarmányból a képződő gáz mennyiségét tölünk telhetőleg csökkentjük és ezáltal az esetleg beállható megfúladásnak elejét vegyük. A kisebb, illetőleg könnyebb jellegü esetekben pompás szolgálatot tesz a has dörzsölése, a baloldali horpasznak megnyomkodása avagy pedig a hideg vízzel való leöntés, mert ezáltal a bendő összehúzódik és így a gáznak egy jó nagy része eltávolodik. Nem egyszer láttam a gazdáktól, hogy egy kátránnyal bekent kötelet huznak végig az állatnak a szájában és mikor ettől az állat elkezd bőfögni, a gáz elillan a szájon keresztül. Azt is megteszik a gazdák, hogy petróleumos szalmát avagy pedig büzös szagu rongyot dugnak az állat torkába, ami szintén megfelelő eljárás, de azért kerülendő. Ezt csak ott találom helyénvalónak, a hol nincsen trokár a kéznél.

Előfordul azon eset is — a súlyosabb jellegüeknél — hogy bárzsingesövet vezetnek be. Ezen bárzsingeső egy 2—2½ méter hosszú erős falu eső, a melyben belől egy »mandrin« nevü merev-sodrony foglaltatik. Már mostan ezen esövet a szarvasmarha száján keresztül a torokba vezetjük, a honnan ez a nyelősőbe kerül és végül a bendőben végződik. Ha a bendőben levő kevés takarmány mellett sok a gáz, akkor a gáz nagy része a bejuttatott esővön által gyorsan kikerül a szabadba olyképen, hogy a esőnek belső végén található elzáró gombot, a esőben lévő és fennebb említett mandrin segélyével eltávolítjuk vagy kinyitjuk. Ez a leghelyesebb eljárás ott, a hol a beteg szarvasmarha állapota igen aggasztó, a legczélszerűbb pedig ezen eljárás azért, mert az által semmiféle sebet nem okozunk az állaton.

Ezen esövet igen ajánlatos, ha minden gazda megszerzi magának, mert ha ez kéznél van, elejét veheti minden nagyobb veszedelemnek. De különben is ezen esővel jobb és eredményesebb munkát ér el, mint a már közismert trokárral, amelylyel való eljárást a legtöbb gazda ismeri. M. S.

Könnyü homok ugarolása. Könnyü homoknak ugarolása nemcsak nem előnyös, hanem határozottan hátrányos, mert az a tápanyag, ami az ugarolás következtében az elmállás és korhadás folytán könnyen oldódó, vagyis a növények által felvehető állapotba jut, az eső által a mélybe mosatik. Ezért általános szabály, hogy a könnyü homokot parlagolni és nem ugarolni kell vagy pedig bevetni. Ugarolás helyett takarmánynövényt természetünk homokon és azt vagy takarmánynyérésre vagy legeltetésre fordítjuk. Egyévi használatra a szöszösbükkönyt lehet ajánlani, mert ez ha korán lekaszálják és kaszálás után egy jó esőt kap, ad egy gyenge legelőt. Takarmánytermesztésre homokra ajánlható a biborhere, legeltetésre a nyulszapuka.

• MULATTATÓ •

Pályaválasztás.

— Mi leszel, kis fiam? — Huszár leszek apám.
Végy kardot és csákót, meg egy lovat alám.

— Vennék is, fiam, mert nincs szebb a világon,
Mint a magyar huszár: kardosan, lóháton,
De nehéz sor ám ez s nem is egészséges,
Kivált ha közel mégy a vad ellenséghez:
Kard villan, kard csattan, mint az ég villáma!
Mit csinász, ha egy a fejedet levágja,
Mit csinász madj akkor, kis huszár-barátom?

— Hát akkor... én is az ő fejét levágom!

— Jobb lenne valami nyugalmasabb pálya:
Teszem azt, légy püspök, az Isten huszárja,
Vagy könyvkereskedő, ez jó neked éppen:
Vagy ezukrász, az nyakig jár a süteményben:
Vagy légy füszerboltos: lesz mazsolád zsákkal,
Egész nap számolhatsz ezukros mandulával.
Vagy légy író, mint én. Ez se rossz pálya ám...
Hát mi leszel, fiam? — Huszár leszek, apám.

Gárdonyi Géza.

HARCZBAN A SZABADSÁGÉRT.

A „Független Ujság” eredeti regénye. (26)

XI. Fejezet. A vörös zászló új kapitánya.

A vezérségért megkezdődött a versengés. Szomorú tény, hogy a magyar, amióta csak feltűnt a történelem lapjain, a szakadatlan versengésnek volt áldozata. Ebben a kis magyar csapatban is meg volt a régi bűn.

Igazság szerint az öreg Inceze Mihályt illette volna a vezérség, míg Szabados felgyógyul, hanem ebbe nem nyugodtak bele a kisebb csapatvezetők. Főleg pedig Darkó hivalkodott nagyon a tehetségeire, meg arra a tényre, hogy a vezér legutolsó percekben is őt hívta segítségül, neki mondotta el, hogy mit akar. A többség a csapat emberei közül a gyérszakálu burt választotta. Inkább idegent szemeltek a vezetésre, mint versengő magyart.

Kimondták, hogy reggel, amint a nap fölkel, legelőször a vezérválasztás fog megessni. Ebben a követelésükben még az is támogatta őket, hogy Szabados eszméletét veszítve, kinos seblázba esett. A nagymérvű vérvesztés miatt pedig tagjait se bírta mozgatni.

Míg estebéd alatt a pártoskodás folyt a kis magyar csapatban, azalatt Julesa ott ült a beteg Szabados mellett. Gyöngéden gondoskodott a sebesült vezérről. Virasztott mellette, mint az őrangyalok.

Később meghozta az öreg Inceze a tábori híreket. Az angolok nem üldözték. A pártoskodás erőssen kitért. Reggelre még komoly verekedés is lehet a vezértevésnél.

— Nem lesz semmi! — nyugtatta meg Julesa, azaz Pálma grófnő az öreget.

— Én ismerem a magyar természetét. Egész éjszaka korteskednek egyik, vagy a másik részére. Ezen már változtatni nem lehet...

— Hát ki parancsol itt?... — kérdezte erélyesen az urnő.

— Ha tudnák, hogy Julesa = Pálma grófnő, akkor csak ő parancsolna.

— Tehát reggel megtudják.

— Ez már aztán beszéd!... — dicsérte örömmel az öreg és tetszett szívének a jó fordulat.

— Most elmégy a csapat vezetőkhöz és átadod a parancsot. A vezér azt rendeli, hogy lepihenjen a tábor! Csend legyen! Az előőrsök pedig helyeiken álljanak, mert aki mulaszt, azt főbelövetem! Ezt rendeli a vezér.

Az öreg Inceze végig járta a táborhelyeket. Elmondotta a parancsot és sarkon fordult.

Valamivel később a beteg Szabados és a grófnő előtt állott az öreg. Elmondotta, hogy küldetését teljesítette.

— Inceze! — szólította meg a grófnő.

— Parancsol!

— A podgyászok között keresd elő a honvédruhámat!

— Megkezdjük a vörös-zászló dicsőséges utját?... — kérdezte az öreg ember, de úgy, mintha csak önmagával beszélne.

— Eltaláltad Inceze.

— Erre nagy szükség van most. Nagyobb, mint eddig valaha! Nem bizom már az őrségben sem. Az is beleesett a pártoskodás nyavalyájába. Mióta megtudták, hogy a vezér sebet kapott és sebláza van, azóta nincs pihenése a vérüknek. Nincs helytmaradás az izgalomtól, hogy ki lesz a vezér.

— Tudom én ezeket Inceze.

— Csak azért mondtam, hogy a tudás mellett eszébe tartsa. Szabados Dénes beteg, a rendre nincs, aki felvigyázzon. Ezekről tenni kell, mert ha az ellenség holnap váratlanul reánk üt, mi elveszünk egy szálig. Nyomunk sem marad a földön.

— A ruhámrendben legyen! — szolt parancsolva Pálma grófnő. — A kardom fényes, a fegyveremet tiszta állapotban találjam. Intézkedj ezekről! El-mehetsz!!

Ezeket az utolsó parancsokat oly hangon adta elő Árkossy Pálma grófnő, mintha már rajta volna a vörös-zászló kapitányi ékes ruhája, teljes disze.

Az öreg Inceze meghajolt és távozott, hogy teljesítse a parancsot. A grófnő pedig oda jött a podgyászkocsihoz, melyen Szabados feküdt eszméletlenül és gondosan ápolta betegét.

Másnap reggel furcsa állapotok mutatkoztak. A magyar csapat, mint a meghasonlott család, külön csoportokba verődve mozgolódott. Az öreg Inceze persze nem árulta el a meglepetést, hogy annál hatásosabb legyen. A diszes ruhát parancs szerint átvitte Pálma grófnőnek a podgyászkocsihoz még az éj folyamán. Aztán lepihent és hallgatott. Veszély nem fenyegette a kis tábor, tehát nem bánta már, ha pártoskodnak is a fiuk.

Reggel még alig virradott, oda jött a grófnőhöz, hogy parancsait teljesítse.

— Inceze! — szólította meg Pálma grófnő az öreget, — hogy állnak a dolgok?

— Éppen, mint az este. De itt változás van!... — szolt az öreg és élvezettel nézegette a Pálma grófnő ragyogó ruháját.

— Amennyiben átvottem a vörös-zászló kapitányságot.

Menjen a csapatvezetőkhöz és rendelje a vezér elé őket.

A tudós.

Incze Mihály katonás, feszes lépésekkel jött a lováig. Felült rá az öreg és nyargalva vitte a hirt, jobban mondva a parancsot. Csak annyit mondott el, amennyit reá bíztak, egy szóval sem többet.

— Vezérünk, a vörös zászló kapitánya maga elé rendeli valamennyi parancsnokát.

Volt száz kérdés a meglepett pártoskodóktól, de válasza sem érdemesítette azokat az öreg Incze.

— Azt nem bízták rám! — vágott vissza a kérdezőknek.

Még azt sem mondotta el, hogy jobban van-e Szabados. Mert hiszen minden csapatvezető őt gondolta, őt tudta a vörös zászló kapitányának.

A parancsnokok sorba állottak, mikor a honvédtiszti ruhában egy csinos vitéz ült a lóra s eléjük vágatott. Mikor közelbe ért, megismerték. Julesa volt,

de nem a paraszt leány többé, hanem a büszka tartású uri nő.

Ott állott meg a csapatvezetők előtt és parancsoló hangon kiáltott feléjük.

— Tisztelegj!!!

A vezetők hatonásan tisztelegtek, mire folytatta:

— Én Árkossy Pálma grófnő, a magyar szabadcsapat tulajdonosa és urnője, tudomásotokra adom, hogy a mai napon átvettem a vörös-zászló kapitány-ságát! Együttal biztosítalak benneteket eddigi jó magatartásról, de elvárom az engedelmességet és derék magatartást részetekekről. Parancsaimat vigyék el a csapataitok minden egyes emberéhez és adjátok tudtul. Tisztelegj!!!

A parancsnokok szólani sem bírtak a meglepe-

téstől, hanem gépiesen tisztelegtek és amint az új vezér kardjával mutatta, elléptettek előtte lovaikon.

Többé nem létezett a Julcsa, hanem Pálma grófnő, a vörös zászló kapitánya. Az öreg Incze Mihály mosolygó arczezal hallgatta végig a ropogós parancsot, de helyeselte is magában. Ez aztán tud rendelkezni! Nem hiába, hogy grófnő. Még csak meg sem mukkantak a pártoskodók.

Ugy hatott a parancs, miként a hideg víz. Először lehütötte, azután feltüzeltte őket. No, ez tett az öreg Inczének.

A vezérség csakugyan jó kezekbe került. Pálma grófnő igen körültekintő, figyelmes vörös zászló kapitány lett.

(Folyt. köv.)

A tudós. Mindenhez szenvedély kell. A kártyajátékos három éjjel és három nap képes egy szobába ülni és él a kártyaszendélynek. A szenvedélyes zongora művész napokon át veri a billentyűket. A jó gazdasszonyt a nap a konyhában találja, mikor lenyugszik este és mikor feljön korán reggel. A szenvedély leköti az embert, oda bilineseli ahhoz, amihez vonza. A tudósoknak is szenvedély a tudomány. Egész életen át csak a könyveket bujják, tanulnak, kutatnak. Egy ilyen szenvedélyes, elmerült tudóst mutat be mai képünk, melyre csak rá kell tekinteni és fölösleges a képmagyarázat.

Gyuszi meg a nyulacska.

Képeinkhez.

Egy kosár rózsa. Leányoknak nem lehet kedvesebb meglepetést szerezni, mintha egy kosár rózsát küldünk. No, meg attól is sok függ a kedvességben, hogy ki küldi?

A képünkön bemutatott rózsa kosarat bizonyosan igen kedves valaki küldötte, mert szívesen fogadja a bájos leány. Nem győzi elége csodálni a virágok királynőit, a szép rózsákat, mert hiszen a rózsa a virágok királynéja. Így mosolyog képünkön egyik virág — a másik virágnak.

Gyuszi meg a nyulacska. Heverészet Gyuszi, oda ment egy nyulacska, de a többi nyulacska, követték a nyulacskát. Mikor aztán sok nyul volt, Gyuszi egyet megfogott s megsimogatta szépen, nézzétek meg a képen.

Apróságok.

Az arany átváltozása. Vörösmarty, Petrichevich Horváth Lázárnak 10 darab verset adott a Honderű számára. Horváth Lázár tiszteletdíj 20 darab aranyat küldött a legnagyobb költőnek egy selyemből szőtt esinos erszénykében. Midőn Vörösmarty az aranyokat kibontotta, mosolyogva jegyzé meg:

— Szegény magyar írók! kiknek kezeik között az arany is azonnal papirossá válik.

Igaza volt, ő sem tehetette el azokat, hanem azonnal föl kellett váltania.

»Szervusz Vörösmarty!« Vörösmarty Mihály a színházban menet az akkori színigazgatóval Simoncsicsal találkozott. Szokásaként illedelmesen köszönt neki. — A színházigazgató azonban csak így válaszolt:

— Szervusz Vörösmarty!

Vörösmarty mosolyogva beszélte el ez eseményt, de sohasem köszönt Simoncsicsnak.

Nem várja meg.

Purdék: Csókoljuk a kedves kezét az ezelenziás urnak! csak egy koronácská kérünk.

Plebános: Most csak fillért kaptok: Akkor lesz korona, ha ekszelenciás püspök lesznek.

Az egyik purdék: No, azt nem várom meg. Addig a Devlához kerülök, míg pispeket csinálnak a plébánosból.

Betűrejtvény.

! ! ló ló
vá dor ló

A megfejtéseket legzélszerűbb levelező-lapon beküldeni.
A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő 1902. július hó 19.

A „Független Ujság” 27. számában közölt talány megfejtése

Tejszövetkezet.

Helyesen fejtették meg: Kövály Jánosné, Pestality Ilonka, Csiszár Katicza, Bohár László, Kádár József, Tóth János, ifj. Pádár János, Józsa Elek, Veres István, Baross István, Takács László.

A sorshuzásnál Tóth János (Vedres) neve jött ki elsőnek, kinek a kifizetett jutalomdíj gyanánt Jókai Mór »Rab-Rábi« című regényét küldöttük meg.

A »Független Ujság« 26. számában közölt regény megfejtését utólagosan beküldötte még: Noszticzius Gyula.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Plarreriond Ferenc urnak. Állások közvetítésével a szerkesztőség nem foglalkozik és így kérésének eleget nem tehetünk. — **Arián Károly** urnak. A kértetett törvénykiegészítés, mint melléklet megjelent a „Földmívelési Értesítő” ez évi 27. számával. Tessék a földm. miniszteriumban a nevezett hivatalos lap szerkesztőségéhez írni és egy példányt kérni, honnan díjmentesen küldenek. Különben a Franklin-Társulat (Budapest, IV. Egyetem-u. 4.) kiadásában jelent meg és ott is kapható, de az árát nem tudjuk. — **Derkovits Ferenc** urnak. A dolog valóban úgy áll,

hogy a biztosító-társaság jogosan felhajthatja az élvezett kedvezmények összegét. Fölhajthatja pedig azon egyszerű és kézzel fogható oknál fogva, hogy a kötvényben ezek a kedvezmények feltételelesen köttetnek ki, azon esetre, — ha tíz évre terjed a biztosítási idő. Mivel az idő a felmondással megszűnik és nem tízévi, — elesett a kedvezményekről, melyek összegét a biztosító felel fölhajthatja a társaság. Most aztán az a kérdés, hogy melyik a gazdaságosabb dolog: az eddigi biztosításnál maradni? vagy új társulatnál biztosítani? Tehát számolni kell. Ha a visszatérítendő kedvezmények összege a meghatározott tíz évig, akkor el kell hagyni az eddigi biztosító társulatot és vissza kell fizetni a kedvezményeket, mert előnyösebb. De, ha a visszatérítendő kedvezmények összege kevesebb, mint az új biztosításnál elérhető előnyök összege: akkor a régienél kell maradni. Szóval: számolni kell, nehogy a kurtábbat húzza. A dolog állását tudja, tehát a jó siker teljesen öntől függ. — **Gazdaköri tag.** Semminévvél nevezendő előnyt nem nyújt a kutya-bőr, vagyis nemes levél. A választói jognál sem. Csak negyvennyolc előtt biztosított kiváltságokat, azóta csupán családi erejke számba megy. — **Rónay Albert** urnak. Levelet irtunk.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti placzi árák.

Budapest, 1902. július 12-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendő.) *Buza* 18:90—19:10
K. Ross 14:20 K-tól 14:40 K-ig. *Árpa* 11:20 K-tól 12:20 K-ig, jobb minőségű 14:00 K-tól 17:50 K-ig. *Zab* 14:80 K. *Tengeri* 10:20 K.
Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	28:00	27:40	26:80	26:20	25:70	25:10	24:40	22:60	11:40

Buzakorpa finom 8:80 K, durva 9:00 K.

Egyéb magvak: *mák* 25—28 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 11—12 K, aprószemű 18—18 K, *tarka* 20—20:00 K, *lencse* 12—13 K, *orsó* héjas 18—36 K, *lóhere* 46—56 K, *lucerna* 64—66 K. *baltaczim* 26:00—28:50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 520—740 fillér, muhar 660—760 fillér, zsupszalma 320—380 fillér, alomszalma 240—280 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizalt ürű 36—42 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 82—87 fillér, 260—280 kg.-mos 86—91 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 86—86 fillér, szerb 86—100 fillér.

Marhavásár. Következő árák jegyzettek: *Hizott magyar ökör* jobb minőségű 64—69—, középminőségű 54—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 58—66:00, magyar tehén középminőségű 56—60:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 46—, 58:00, szerbiai ökör jobb minőségű 44—68—, kivitel —, középminőségű 34—38—, szerbiai bika 46—67—, szerbiai bivaly 38—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősúlyban élő borjú 56—86 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:40—2:80 K, csirke 1:10—2:00 K, kappan hizott 3:00 K.—7:20 K. Rucza 2:40—3:20 K. Lud sovány 4—6 K. Pulyka sovány 4:40—4:60 K.

Tojás alföldi 57—60 K, erdélyi 56—58 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 4:00—4:80 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:80—2:10, tejföl 62—80 fillér literenként, főzővaj 1:20—1:40 K, tehénturó 12—18 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 4:00—7:00 1 q 3:00—7:00 drb 1:20—1:60, karalábé 2:00—2:50, vöröshagyma 100 kötés 20—40 drb 6:00 q 16:00—20:60, foghagyma 30—32—, vörösrépa 100 drb 1:60—2:00, fehérrépa, fejeskáposzta 30:00—32:00—, kelkáposzta 100 drb 4:00—8:00, vöröskáposzta 00—00—, fejjessaláta 1:00—1:60, kötött saláta 0:00—0:00, burgonya rózsa 1 q 10:40—16:60, sárga 10:40—16:80.

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült

Millennium⁴

legújabb szerkezetű
**fűkaszáló-, marokrakó-
és kévekötő-aratógépeit,**

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutttársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült Sack-rendszerű, aczélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközöket.

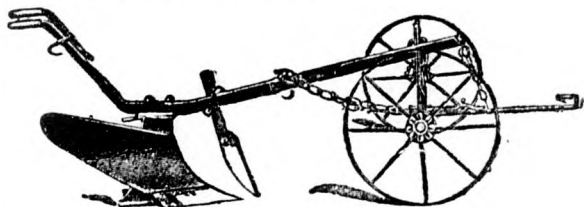
A magy. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-és-
gép-és „Millennium” aratógép-gyártmányai a párisi nem-
zetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a „grand
prix”-t nyerték.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő esz-
közei elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

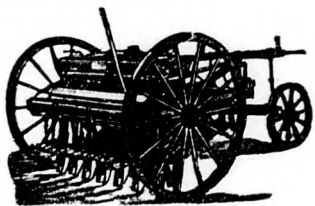
„Unicum Drill” sorbavető gépek

ugy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak.
Valamennyi magnum egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a
fogaskerekek kicserélése nélkül vethető.

Magyarországi vezérképviselő:

**Szücs
Zsigmond.**

Kívánatra árjegyzék ingyen és
bérmetve.

1901. évi forgalom 26000 mmázsa.

Felhívjuk

**a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**

**a budapesti
gyapju-aukcziókra**

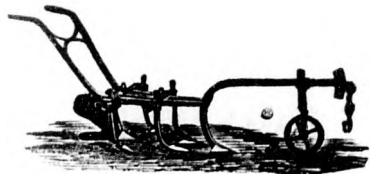
melyek az év folyamán több sorozatban nevezetesen
július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
pest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények
a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

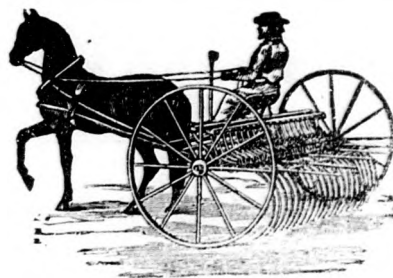
KÜHNE E.

A lakult
1856-ban.

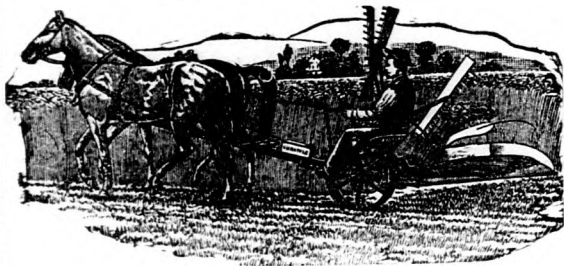
mező-
gazdasági
gépgyára **MOSONBAN.**

A tavaszi időnyre Schloer-féle MÜTRÁGYASZÓRÓGÉPEK, répatermeléshez kétsoros chili-
salétromszórók, LEGÚJABB SZERKEZETŰ KÉZI EGYSOROS és TÖBBSOROS KAPÁLÓ-
ESZKÖZÖK, ezukorrépa, kukorica, burgonya stb. megmunkálására. AMERIKAI KÉZI-
KAPÁLÓ (kor. 16-50), OSBORNE-féle „COLUMBIA”-cultivator, HOLLINGSWORTH „HEURÉKA”
és „KEDVENCZ” szénagereblyék. OSBORNE-féle HIRNEVES COLUMBIA FŰKASZÁLÓ ÉS
ARATÓGÉPEK. JÁRGÁNYOS CSÉPLŐKÉSZLETEK minden nagyságban. Elkészett vetések
eszközlésére: MERITŐKORONGOS és TOLÓKEREKES SZÓRVAVETŐGÉPEK. EKÉK, BORONÁK,
HENGEREK, HUNGÁRIA- és MOSONI-DRILL sorvetőgépek.

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 57/a.

ÚJ GABONAARATÓ-GÉP „HANDY“

munkában könnyen kezelhető, 25–50%-al esékélyebb vonóerőt igényel, mint mások, e mellett tartósabb, mint az amerikaiak.

Hollingsworth és
angol amerikai lógereblyék,
kettős működésű szénaforgatók
ismert legjobb kivitelben

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál,
BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 60.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN.

Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4.

Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8–10.

.. Tejgazdasági gépgyár ..

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

.. Tejszövetkezetek és tejelepek berendezése ..

Árjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 500 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 45000 darab.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900.

erkölessi támogatásával

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.268.080.— kor.
Tartalékok	111.053,60 kor.
Összesen	1.779.133,60 kor.

Első évi fölösleg 90.349.— kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznikografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografiaiilag legszébben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt 12,4% tiszta

káli = 23–24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74–76% kénsavas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül

Rézgáliczot (98–99%) elismert kítőnő minőségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.